

Energistrategi för Stockholms stad

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Energistrategi för Stockholms stad, enligt bilaga till utlåtandet, antas.
2. Energiplan för Stockholm, dnr 315-1133/2013, upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadsnämnden gavs i budget 2022 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen ta fram en ny energiplan för Stockholms stad. Energistrategin är en del i att säkerställa en långsiktig hållbar energi- och elförsörjning och att bedriva planeringsarbetet i enlighet med lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som anger att kommunen ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Kommunen har i lag inget utpekad ansvar för elleverans, energistrategin är däremot ett viktigt verktyg för att på en övergripande nivå beskriva och ge vägledning i hur kommunen arbetar med energistrategiska frågor.

Syftet med energistrategin är att beskriva de huvudsakliga utmaningarna för stadens energiförsörjning. Energistrategin lägger särskild vikt vid el och eleffekt på grund av det ökande elbehovet och kapacitetsutmaningarna som tydligast präglar stadens energiförsörjning. Andra energislag hanteras i den utsträckning det behövs för att systemperspektivet ska bibehållas. Energistrategin formulerar utifrån stadens huvudsakliga utmaningar strategier som samlas under fyra fokusområden; samverkan och samordning, fysisk planering, effektiv energianvändning och lokal produktion samt laddinfrastruktur och elektrifiering av transporter. Dessa fokusområden ska vara till stöd i stadens energiplanering. Planeringshorisonten är år 2030 och framåt. Den huvudsakliga målgruppen är stadens tekniska förvaltningar och bolag, men även externa energiaktörer som verkar i staden.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden. Framtagandet av energistrategin har drivits av stadsbyggnadskontoret i samverkan med stadsledningskontoret och med en

arbetsgrupp med representanter från exploateringskontoret, fastighetskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och Stockholms Stadshus AB. Strategin har varit på kontorsremiss till berörda förvaltningar och bolag samt till Länsstyrelsen i Stockholms län, Region Stockholm och elnätsägare.

Stadsledningskontoret anser att strategin stödjer arbetet med att säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning utifrån ett stadsövergripande perspektiv på eleffekt, resiliens, behov och klimatpåverkan.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Tillgången till energi är en grundläggande samhällsfunktion och planeringen för ett robust och hållbart energisystem är viktigt som en del av omställningen till förnybar energi samt till åtgärder som innebär stärkt beredskap och resiliens i energiförsörjningen. En övergripande planering för energiförsörjningen är också viktig för att möta ökade behov i en växande stad, inte minst med ökad elanvändning som följd. För staden är det därför viktigt att arbeta med energifrågor samt se över de överföringsbegränsningar som finns inom nuvarande energiförsörjningssystem.

Energistrategi för Stockholms stad är ett bra stöddokument till stadens verksamheter för att aktivt kunna arbeta med energifrågor. Energistrategin innehåller fyra fokusområden: samverkan och samordning, fysisk planering, effektiv energianvändning och lokal produktion samt laddinfrastruktur och elektrifiering av transporter. Varje fokusområde redogör för stadens arbete utifrån den rådighet staden har.

Strategin innebär också att staden uppfyller sina åtaganden i enlighet med gällande lagstiftning som pekar ut att kommunen ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen.

Bilaga

Energistrategi för Stockholms stad, dnr KS 2024/801-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 mars 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Centerpartiet välkomnar den nya Energistrategin för Stockholms stad, en viktig åtgärd som initierades av den tidigare grönbå majoriteten. I takt med att Stockholms stad står inför ökande effektbehov och befintliga kapacitetsbegränsningar i elnätet, är det av yttersta vikt att säkerställa en långsiktigt hållbar energiförsörjning. En stabil och klimatsmart elförsörjning är avgörande för stadens fortsatta hållbara tillväxt och utveckling.

Staden kan och bör göra mer för att stödja ”prosumenter”, både enskilda och företags möjligheter att producera egen energi, genom förenklat regelverk, färre avgifter och fler incitament för mikroproduktion av energi. Centerpartiet vill även möjliggöra för bostadsrättsföreningar att nyttja elen från solceller i hela föreningen genom att införa energigemenskaper och låta bostadsrättsföreningar använda den solcellsproducerade elen i föreningen. Strategin lyfter de många fördelarna med att samlokalisera ledningsinfrastruktur i kulvertar. Centerpartiet har länge förespråkat lösningar där alla ledningar – el, fiber, fjärrvärme, avlopp, vatten och sopsug, samlas i kulvertar. Det gör att underhålls- och reparationsarbete kan utföras utan att gator behöver grävas upp i tid och otid, men framför allt frigörs mer mark som kan bebyggas när alla ledningsnät samlas på samma ställe. Staden har ingen rådighet över ledningsägarnas investeringar, men staden har rådighet över markanvändningen. Centerpartiet förordade bland annat att Svenska Kraftnäts elledning mellan Örby och Snösätra borde förlagts till kulvertar för att möjliggöra en boulevardisering av Örbyleden med tiotusentals nya bostäder istället för den markkabellösning som effektivt hindrar bostadsbyggandet och utvecklingen av området.

Slutligen saknar vi en utförlig genomlysning av potentiella risker och sårbarheter i energiförsörjningen. Med tanke på stadens beroende av överföringskapacitet från andra delar av landet, vill vi framhålla behovet av att säkerställa energioberoende och robusthet genom diversifierade energikällor och lokalt förankrade energilösningar.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Stockholm växer och i takt med att behovet av el ökar behöver konsumtionen av den bli mer effektiv. Smarta lösningar, energisnåla alternativ och välisolerade byggnader är helt avgörande i omställningen. Här har Sverige redan kommit väldigt långt, inte minst tack vare tillvaratagandet av teknikutveckling och innovation. Svenskarna är också engagerade, installerar solceller och fasar ut fossila alternativ i äldre bebyggelser. Vi välkomnar stadens mycket tillåtande hållning för att uppmuntra dessa egna initiativ.

Men det primära ansvaret för offentliga aktörer är att komplettera det privata, inte styra eller dirigera den med överlappande regleringar från olika instanser. Förståelse för byggbranschens behov och kapacitet behövs i omställningen. Vi ifrågasätter därför stadens förslag om kommunala energikrav för markanvisning, att

energiomställningen ska ges uttryck i gestaltning och arkitektur, samt att fler energirelaterade detaljkrav införs i stadsutvecklingen.

Även vi menar att det finns ett behov av grundläggande energikrav när staden växer, därför har vi förståelse för att statliga standardkrav som tillämpas enhetligt i varje kommun ger effekt. Men att ytterligare fördyra och försvåra för byggherrarna genom att överimplementera och systematiskt införa lokala särkrav kommer inte bidra till vare sig fler bostäder eller energismarta sådana eftersom spaden hellre sätts i en annan kommun än vår. Tvärtom riskerar det leda till att samhällets omställning till ett energisnålt samhälle försenas, oavsett hur goda avsikterna med regleringarna varit.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden gavs i budget 2022 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen ta fram en ny energiplan för Stockholm. Energistrategin är en del i att säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning och att bedriva planeringsarbetet i enlighet med lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som anger att kommunen ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Kommunen har i lag inget utpekat ansvar för elleverans, energistrategin är däremot ett viktigt verktyg för att på en övergripande nivå beskriva och ge vägledning i hur kommunen arbetar med energistrategiska frågor.

Syftet med energistrategin är att beskriva de huvudsakliga utmaningarna för stadens energiförsörjning. Energistrategin lägger särskild vikt vid el och eleffekt på grund av det ökande elbehovet och kapacitetsutmaningarna som tydligast präglar stadens energiförsörjning. Andra energislag hanteras i den utsträckning det behövs för att systemperspektivet ska bibehållas. Energistrategin formulerar utifrån stadens huvudsakliga utmaningar strategier som samlas under fyra fokusområden; samverkan och samordning, fysisk planering, effektiv energianvändning och lokal produktion samt laddinfrastruktur och elektrifiering av transporter. Dessa fokusområden ska vara till stöd i stadens energiplanering. Planeringshorisonten är år 2030 och framåt. Den huvudsakliga målgruppen är stadens tekniska förvaltningar och bolag, men även externa energiaktörer som verkar i staden.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2024 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till energistrategi för Stockholms stad och överlämnar den till kommunfullmäktige för beslut.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden gavs i budget 2022 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen ta fram en ny energiplan för Stockholm. Befintlig energiplan för Stockholm från 2013 har bedömts som inaktuell bland annat på grund av ökat effektbehov och kapacitetsbrist i elnätet, teknisk utveckling, nya europeiska, nationella och regionala mål och strategier samt nya mål i staden. Energistrategin som nu ligger för beslut ersätter energiplan för Stockholm från 2013.

Energistrategin är en del i att säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning och att bedriva planeringsarbetet i enlighet med lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439) som anger att kommunen ska ha en aktuell plan för

tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Kommunen har i lag inget utpekad ansvar för elleverans, energistrategin är däremot ett viktigt verktyg för att på en övergripande nivå beskriva och ge vägledning i hur kommunen arbetar med energistrategiska frågor.

Energistrategi för Stockholms stad

Energisystemet kommer att genomgå stora förändringar inom den närmsta framtiden när fossil energi ska fasas ut och ersättas med fossilfri energi, framför allt i form av ökad elektrifiering med ökning av elanvändningen som följd. Samtidigt har elnätet i Stockholmsregionen periodvis kapacitetsbrist på grund av överföringsbegränsningar från elnätet i övriga Sverige. Eftersom det ökande elbehovet och kapacitetsutmaningarna i elnätet är de utmaningar som tydligast präglar stadens energiförsörjning idag lägger energistrategin särskild vikt vid el och eleffekt. Energistrategins planeringshorisont är år 2030 och framåt. Fyra fokusområden med strategier pekas ut för att möta utmaningarna kopplat till stadens långsiktiga energi- och effektförsörjning. Dessa fokusområden är

- samverkan och samordning
- fysisk planering,
- effektiv energianvändning och lokal produktion
- laddinfrastruktur och elektrifiering av transporter

Inom respektive fokusområde beskrivs i strategin vad staden behöver göra utifrån sin rådighet inom sina olika roller som vägvisare, planerare, markägare, påverkare, upphandlare och bolagsägare.

Process

Framtagandet av energistrategin har drivits av stadsbyggnadskontoret i samverkan med stadsledningskontoret och med en arbetsgrupp med representanter från exploateringskontoret, fastighetskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och Stadshus AB. Strategin har varit på kontorsremiss till berörda förvaltningar och bolag samt till Länsstyrelsen i Stockholms län, region Stockholm och elnätsägare.

Efter att energistrategin godkänts i stadsbyggnadsnämnden kommer den att skickas till kommunstyrelsen varifrån den kommer att skickas på remiss innan den kan beslutas av kommunfullmäktige. Kommande remiss ska också utgöra samråd om betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken.

Fortsatt arbete

Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att arbeta efter energistrategins fokusområden och bidra till strategins genomförande. Respektive nämnd och bolag tar fram åtgärder som leder verksamheten i rätt riktning samt samverkar med relevanta aktörer inom och utanför stadens organisation för att säkerställa att staden som helhet följer energistrategins inriktning. En viktig del av det

fortsatta arbetet och genomförandet av energistrategin är utvecklingen av både förvaltningsövergripande samordning mellan tekniska förvaltningar och kommunala bolag samt utvecklad samverkan med nät- och energibolag. Inom ramen för framtagandet av nätbolagens nätutvecklingsplaner pågår ett arbete där staden och elnätsbolaget Ellevio utvecklar långsiktiga samverkansformer som ska kunna utveckla arbetet med energifrågor inom planprocesserna.

Inom staden finns andra styrdokument som behandlar energifrågor med definierade mål och specificerade aktiviteter, så som miljöprogram och klimathandlingsplan. Energistrategin gäller parallellt med dessa styrdokument.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden. Framtagandet av energistrategin har drivits av stadsbyggnadskontoret i samverkan med stadsledningskontoret och med en arbetsgrupp med representanter från exploateringskontoret, fastighetskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret och Stockholms Stadshus AB. Strategin har varit på kontorsremiss till berörda förvaltningar och bolag samt till Länsstyrelsen i Stockholms län, Region Stockholm och elnätsägare.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att energistrategin för Stockholms stad stödjer arbetet med att säkerställa en långsiktig hållbar energi- och elförsörjning utifrån ett stadsövergripande perspektiv på eleffekt, resiliens, behov och klimatpåverkan.

Stadsledningskontoret ser ett behov av strategisk struktur för planeringsprocesser inom staden med berörda förvaltningar och bolag så att försörjningsinfrastruktur för kapacitet och effektbehov säkerställs så att stadens mål för stadsutveckling, klimat och elektrifiering uppnås. Säkrad elförsörjning för Stockholms nuvarande och tillkommande behov är en grundläggande förutsättning för att kunna tillgodose stadens olika funktioner och utvecklingsmöjligheter. Enligt stadens budgetförslag 2050 ska Stockholms stad fortsätta säkerställa ett högt bostadsbyggande med ett fortsatt mål om 140 000 bostäder till 2035. Stadens arbete med att bygga ihop stadsdelar och minska barriärer enligt översiktsplanens mål fortsätter.

Energistrategin ska vara ett stöddokument för berörda nämnder och bolag i sina verksamhetsplaner för egna aktiviteter och inriktningar gällande försörjningsinfrastruktur som stödjer stadens stadsutveckling.

Energistrategin kan vara stöd i stadens pågående arbete inom det civila försvaret (civil beredskap) där staden och myndigheter särskilt pekar ut energiförsörjningens betydelse. Energiförsörjnings-frågor som scenario hanteras inom ramen för stadens risk-och sårbarhetsprocess.

Som energistrategin beskriver krävs ett samlat planeringsunderlag som beskriver stadens framtida energibehov utifrån pågående och framtida stadsutveckling, infrastrukturprojekt, laddinfrastruktur, företagsetableringar med mera. För bättre kvalitativa planeringsunderlag behöver processen och samverkan med stadens nätägare utvecklas för att ge tydligare förutsättningar för åtgärdsplanering. Detta genom att informationsutbyte av energiförsörjningsfrågor blir en del av den strategiska planeringen i tidiga skeden för att undvika målkonflikter senare i samhällsbyggnadsprocessen eller elektrifieringen.

Energistrategin utgör ett kunskapsunderlag och planeringsstöd för stadens förvaltningar och bolag som ger ökade förutsättningar att möta utmaningar och möjligheter inom energiförsörjning.

Stadsledningskontoret bedömer att det inte behöver göras ytterligare samråd om betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken som anges i tjänsteutlåtandet från stadsbyggnadsnämnden. Bedömningen är att miljöbedömning redan är genomförd enligt bilaga 3 i energistrategin. I bilaga 3 framgår det att energistrategin inte kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Strategin har varit på kontorsremiss till berörda förvaltningar och bolag samt till Länsstyrelsen i Stockholms län, region Stockholm och elnätsägare där synpunkter har omhändertagits och smärre justeringar gjorts samt energistrategin är kompletterad med bilaga 3- Miljöbedömning.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att föreslå att kommunfullmäktige beslutar att Energistrategi för Stockholms stad godkänns.

Reservationer m.m.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C)

Centerpartiet välkomnar den nya Energistrategin för Stockholms stad, en viktig åtgärd som initierades av den tidigare grönbå majoriteten. I takt med att Stockholms stad står inför ökande effektbehov och befintliga kapacitetsbegränsningar i elnätet, är det av yttersta vikt att säkerställa en långsiktigt hållbar energiförsörjning. En stabil och klimatsmart elförsörjning är avgörande för stadens fortsatta hållbara tillväxt och utveckling.

Staden kan och bör göra mer för att stödja ”prosumenter”, både enskilda och företags möjligheter att producera egen energi, genom förenklat regelverk, färre avgifter och fler incitament för mikroproduktion av energi. Centerpartiet vill även möjliggöra för bostadsrättsföreningar att nyttja elen från solceller i hela föreningen genom att införa energigemenskaper och låta bostadsrättsföreningar använda den solcellsproducerade elen i föreningen. Strategin lyfter de många fördelarna med att samlokalisera ledningsinfrastruktur i kulvertar. Centerpartiet har länge förespråkade lösningar där alla ledningar – el, fiber, fjärrvärme, avlopp, vatten och sopsug, samlas i kulvertar. Det gör att underhålls- och reparationsarbete kan utföras utan att gator behöver grävas upp i tid och otid, men framför allt frigörs mer mark som kan bebyggas när alla ledningsnät samlas på samma ställe. Staden har ingen rådighet över ledningsägarnas investeringar, men staden har rådighet över markanvändningen. Centerpartiet förordade bland annat att Svenska Kraftnäts elledning mellan Örby och Snösätra borde förlagts till kulvertar för att möjliggöra en boulevardisering av Örbyleden med tiotusentals nya bostäder istället för den markkabellösning som effektivt hindrar bostadsbyggandet och utvecklingen av området.

Slutligen saknar vi en utförlig genomlysning av potentiella risker och sårbarheter i energiförsörjningen. Med tanke på stadens beroende av överföringskapacitet från andra delar av landet, vill vi framhålla behovet av att säkerställa energiberoende och robusthet genom diversifierade energikällor och lokalt förankrade energilösningar.